

PLA DIRECTOR DEL MONESTIR

L'elaboració del Pla Director, a càrrec de l'empresa Adell Associats Sant Cugat, ha comportat una tasca de documentació i de recerca *in situ* que es palesa en els més de 100 plànols que el componen. S'ha realitzat un estudi arquitectònic, arqueològic i històric, de forma quasi exhaustiva, de totes les estructures que conformen el monument que dona com a resultat el primer estudi seriós, i podríem dir que definitiu, de l'evolució del monestir de Sant Cugat. Tasca força difícil si tenim en compte que l'abadia és el resultat d'un llarguíssim procés constructiu que arrenca del segle IV i té els seus moments culminants entre els segles XI i XVI.

Ara podem seguir, pas a pas, cada una de les etapes constructives en que es va anar desenvolupant el monestir i entendre molts punts obscurs que encara restaven per aclarir.

Així, per exemple, s'ha pogut constatar que a l'interior de l'aula gòtica incabada, hi ha restes d'un fossar defensiu del segle XI, úniques al país.

Igualment s'ha conegut amb el màxim detall l'estat actuals de totes les estructures i s'ha pogut determinar les prioritats d'actuació per assolir el total arranjamant del monument.

L'antic monestir de Sant Cugat d'Octavià, avui Sant Cugat del Vallès, és el nucli originari de la nostra ciutat. Avui la seva església és la parròquia i algunes dependències del monestir tenen un ús aliè a la vida ciutadana.

Recuperar el monestir com a centre de la ciutat i seu del museu de Sant Cugat, és l'objectiu del Pla Director. **La rehabilitació del monestir, com un espai cultural integral, és el principi que regeix totes les propostes del Pla Director.**

La principal actuació urbanística que proposa el Pla Director és la reconversió de l'espai monumental del monestir en equipament cultural museogràfic, al lloc que actualment ocupa el Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat i ocupant la totalitat dels espais del monestir, exclosa l'església i el palau Abacial.

L'ENTORN

El Pla Director parteix de la redefinició urbana dels límits del monestir, formats per la muralla dels segles XIV-XVII i generant dos espais urbans, d'ús públic, com a parcs però amb tractaments formals molt diferents. **Es recuperarà, arqueològicament, el traçat de la muralla al costat nord del monestir i es dividirà l'espai entre aquest i la casa de Cultura en dos nivells,** separats per la muralla. La resta de muralles es restauraran i es tancaran les torres, que es destinaran a funcions vinculades al manteniment dels espais urbans, tallers d'arqueologia i dipòsit lapidari del monestir.

El punt on la muralla de la banda nord assolirà més entitat és a l'angle nord-est del monestir, on la recuperació arquitectònica de la sala gòtica, com a auditori i sala d'exposicions del museu, obliga a reconstruir una de les torres per a que funcioni com a sortida d'emergència.

L'accés principal al recinte monumental es situarà a l'antiga porta exterior del monestir, situada a la torre de l'Homenatge (s. XIV). **La recuperació d'aquesta entrada restableix un vincle formal entre el monestir i la plaça d'Octavià, que ara s'havia perdut.**

Als espais urbans que es generin a l'exterior de la muralla es mantindrà el caràcter i disseny del parc recentment inaugurat.

Al costa de llevant s'eliminarà la reixa que tanca el jardí a l'avinguda Francesc Macià i s'integrarà la façana de la muralla del segle XIV, degudament restaurada, al parc urbà de l'entorn.

LA CASA DE CULTURA

Atesa la impossibilitat, social i funcional, d'una remodelació total d'aquest edifici, **el Pla Director proposa construir-hi una segona façana que emboliqui tot l'edifici**, regularitzant, dins una geometria rigorosa, els seus volums.

Aquesta façana estaria formada per pilars massissos, revestits amb un aplacat de pedra pissarrossa, entre els quals es situa una gelosia fixa, formada per taulonets de fusta de pi de melis tractat ACQ i disposats horitzontalment.

L'espai entre les dues façanes serà totalment ventilat i obert i s'instal·laran uns pisos de religa per tal de permetre les circulacions i l'ús d'aquest espai per a la col·locació i pas d'instal·lacions.

Alhora que es resolen els problemes de confort, i de sistematització de les instal·lacions, el nou tancament constituirà una façana estèticament abstracta, amb una dignitat formal que no intentarà competir, ni contrastar, amb l'arquitectura del monestir, veritable protagonista de l'espai urbà.

L'INTERIOR DEL RECINTE

A partir de la definició del nou accés per la porta de la torre de l'Homenatge, **es proposa recuperar l'accés frontal de la llotja del monestir, tal i com existia a principis del segle passat.** Aquests nous accessos donen un nou sentit urbà i social a la placeta de l'Om que conservarà els seus arbres i serà degudament pavimentada, amb la qual cosa es potenciarà la relació urbana entre el monestir, l'església i la rectoria.

A l'angle nord-est, la presència de la sala gòtica subterrània planteja una interrupció del disseny del parc, amb una àrea pavimentada, dura, envoltada de bancs i que es lliurarà a l'àrea de llevant amb un sistema de grades que formaran la platea d'un nou formalitzat escenari a l'aire lliure.

El paviment s'estendrà, com una vorera, per tot el perímetre del monestir i hi apareixeran, com a volums formalitzats, les torres de la muralla romana

que, un cop reconstruïdes, perdran el seu caràcter purament residual i esdevindran testimonis visibles, i comprensibles, de la història més antiga del monestir.

A la muralla del carrer de la Torre es resoldran els desnivells conformant-los com unes grades-mirador que permetran seure i contemplar els actes que es desenvolupin a l'espai central quan s'escaigui.

L'ESGLÉSIA

Ateses la funcionalitat i l'entitat del monument, **el Pla Director proposa únicament, pel que fa a l'església, la continuació dels treballs de restauració estructural que es van iniciar per la façana sud i s'han d'estendre a la capçalera, el cimbori i el conjunt de voltes de les naus.** Igualment s'han de reprendre els treballs de restauració de les cobertes, recuperant el perfil dels terrats gòtics de les naus.

Un cop resoltes aquestes actuacions prioritàries, altres que es precisen són: restauració dels elements del mobiliari, de la seva portada, dels vitralls, neteja dels paraments interiors i exteriors, l'ordenació museològica del seu riquíssim patrimoni i la instal·lació d'un enllumenat que contribueixi a la seva integració en l'espai monumental on es situa.

Seria pertinent la instal·lació d'un sistema de calefacció per impulsió d'aire, instal·lat sota el paviment, que hauria de ser objecte de la pertinent excavació arqueològica per tal d'identificar, definitivament, l'estructura de l'església del segle XI.

EL CLAUSTRE

La marxa del Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat i l'ocupació de tot l'àmbit del claustre per a la nova utilitat cultural es pot considerar el tret més important del Pla Director.

El descobriment de la sala gòtica incabada i la constatació arqueològica que els murs del segle X-XI, de les sales dels costats nord i est, arriben fins a tres metres de fondària i amb una potencia arqueològica d'altres 3 metres fins les estructures dels segle IV-V, permeten la **proposta de formar una nova planta subterrània al sector nord-est del monestir, que permetrà recuperar aquesta planta per a explicar la història del monument. El monestir guanyarà 1100 m2 d'espai museable als nivells arqueològics del subsòl.**

S'actuarà també en el subsòl de la sala capitular, actualment en condicions extremes que poden malmetre les restes romanes i romàniques. Aquest és l'únic lloc on el visitant pot veure la muralla romana i s'adequarà l'accés per tal de fer possible la visita.

L'espai visitable de la planta baixa serà de 1290 m2 i el pis superior representarà 1190 m2 d'espai visitable. Serà en aquest pis on s'ubicaran els serveis administratius del futur museu de Sant Cugat, així

com dues aules per a ús de les escoles, tallers, biblioteca i sales d'exposició

L'equip redactor del Pla Director ha considerat que el monestir en sí mateix ja és un museu, al qual cal dotar d'un discurs ben elaborat per tal que, per si sol, ja s'expliqui. Per tant **s'està treballant en la tasca de musealitzar-lo, incidint de forma especial en el claustre i les magnífiques escultures que el decoren.**

SUPERFICIE ÚTIL ESTAT ACTUAL

NIVELLS	ESGLÉSIA	MONESTIR (ESPAI VISITABLE)	CENTRE DE RESTAURACIÓ
NIVELL-1	0 m2	0 m2	245.9 m2
NIVELL 1	1319.64 m2	695.56 m2	593.58 m2
NIVELL 2	35.99 m2	0 m2	226.38 m2
NIVELL 3	0 m2	337.23 m2	848.95 m2
NIVELL 4	38.93 m2	0 m2	167.49 m2
TOTAL	1394.56 m2	1032.79 m2	2082.3 m2
PATI CLAUSTRE	0 m2	797.19 m2	0 m2

SUPERFICIE PATI CLAUSTRE= 797.19 m2

SUPERFICIE ÚTIL TOTAL= 4509.65 m2

SUPERFICIE ZONA VERDA= 21764.80 m2

SUPERFICIE ÚTIL PROPOSTA

NIVELLS	ESGLÉSIA	MONESTIR (ESPAI VISITABLE)
NIVELL-1	0 m2	1098.81 m2
NIVELL 1	1319.64 m2	1289.14 m2
NIVELL 2	35.99 m2	226.38 m2
NIVELL 3	0 m2	1186.18 m2
NIVELL 4	38.93 m2	167.49 m2
TOTAL	1394.56 m2	3968.00 m2
PATI CLAUSTRE	0 m2	797.19 m2

SUPERFICIE PATI CLAUSTRE= 797.19 m2

SUPERFICIE ÚTIL TOTAL= 5362.56 m2

SUPERFICIE ÚTIL AMPLIACIÓ= 852.91 m2